

**Ñaareelu bataaxal bi Yàlla may Pool,
mu bind ko**

WAA KORENT

1 ¹Man Pool, ndawul *Kirist Yeesu ci coobarey Yàlla, man ak Timote sunu mbokk, noo leen di bind, yéen mbooloom Yàlla mi nekk dëkku Korent, ak gaayi Yàlla yu sell, yi nekk ci diiwaanu Akayi gépp. ²Yal na leen Yàlla sunu Baay ak Boroom bi Yeesu Kirist may yiw ak jàmm.

Yàlla, Boroom lépp luy dëfal xol yi

³Cant ñeel na Yàlla, Baayu sunu boroom Yeesu *Kirist, di Baay biy Aji Yërëm tey Boroom lépp luy dëfal xol yi. ⁴Mooy dëfal sunu xol ci sunu tiis yépp, ngir nun ci sunu bopp nu mana dëfal xolu ñépp ñi nekk ci tiis, di léen sédd ci noflaay, bi Yàlla def ci sunu xol. ⁵Ndaxte ni coonoy Kirist di baawaane ci nun, noonu it la Kirist nekke buntu noflaay bu yaa, biy dëfal sunu xol. ⁶Su nuy jaar ci tiis, seen noflaay a tax ak seen mucc. Bu dee Yàlla dëfal na sunu xol, seen noflaay a tax, ngir ngeen mana dékku naqar yu mel ni yu nuy am, nun itam. ⁷Sunu yaakaar ci seen mbir dëgër na, xam ne ni ngeen bokke ak nun naqar, noonu ngeen di bokke ak nun noflaayu xol.

⁸Ndaxte bokk yi, bëggunu ngeen umple tiis, wi nu daj ci diiwaanu Asi. Yen bi diisoon na lool ba weesu sunu kàttan, ba amatunu yaakaar sax ci dund. ⁹Demoon nanu ba defe ne dogalees na sunug dee. Loolu amoon na, ngir nu baña wéer sunu yaakaar ci sunu bopp, waaye nu wéer ko ci Yàlla, miy dekkal néew yi. ¹⁰Moo nu musal ci dee gu metti googu te dina nu musalaat. Ci moom lanu wékk sunu yaakaar ne dina nu musalati, ¹¹bu ngeen nu jàpplee di ci boole seeni ñaan. Noonu ñu bare dinañu gërëm Yàlla ci yiw, wi mu nu may te muy tontul ñaanu ñu bare.

Pool setal na boppam

¹²Li nuy tiitaroo moo di sunu xel day seede ne ci kanam àddina si, rawatina sax ci seen kanam, aw nanu ci tànk yu

jub, ànd ak xol bu laab fa kanam Yàlla. Jëfewunu ci pexem nit, waaye ci yiwu Yàlla lanu jëfe. ¹³⁻¹⁴Bindunu leen nag leneen lu dul li ngeen jàng te xam ko. Fi mu ne seen xam-xam ci nun matagul, waaye yaakaar naa ne bu matee, dingeen mana tiitaru ci nun, ni nu koy defe ci yéen, bu bésu Boroom bi Yeesu ñëwee.

¹⁵Kon ni ma ame woon kóolute googu, naroon naa jékka jaar ci yéen, ngir ganesi leen ñaari yoon. ¹⁶Bëggoon naa jaar ci yéen, dem diiwaanu Maseduwan, te bu ma jógee Maseduwan, dikkaat ci yéen, ngir ngeen waajal sama tukki ca Yude. ¹⁷Ba may mébét loolu nag, ndax dama cee boolewul pastéef ? Te ndax samay yéene yéney nit kese la, ba may xel ñaar, naan « waaw » ak « déet »?

¹⁸Wóor na Yàlla ne li nu leen di wax, du « waaw » ju ànd ak « déédéet ». ¹⁹Ndaxte *Doomu Yàlla ji, Yeesu *Kirist, mi nu doon yégle ci seen biir, man ak *Silwan ak Timote, nekkul woon « waaw » ak « déédéet ; » « waawi » Yàlla la masa nekk. ²⁰Te lépp lu Yàlla dige woon fekk na « waawam » ci moom. Noonu kon ci Kirist lanuy waxe : « Amiin », ngir yékkati ndamu Yàlla. ²¹Te Yàlla moo nuy dëgéral ci Kirist, nun ak yéen, te sol nu Xelam. ²²Moo nu màndargaal ni ay gaayam, def Xelam ci sunu xol, muy dawal ci cér, bi mu nu dencal.

²³Man nag Yàlla seede na ma, te giñ naa ci sama bakkan ne yërëm leen rekk moo tax délseeguma Korent. ²⁴Du caageen nag noo leen bëgga not ci lu jëm ci seen ngëm, waaye nu ngi liggéeyandoo ak yéen ngir seen mbég, ndaxte ci ngëm ngeen sax.

2 ¹Man nag fas yéene naa lii : duma délsi ci yéen ci naqar. ²Ndaxte su ma leen tegee naqar, kuy seral sama xol ku dul yéen ñi ma teg aw naqar ? ³Looloo tax ma binde noonu, ngir baña agsi, am naqar ci ñi ma waroona bégal. Am naa kóolute ci yéen ñépp ne sama mbég mooy seen mbég. ⁴Ci biir tiis ak xol bu jeex laa leen bind, samay bët taa ak ay rongooñ. Binduma leen ngir teg leen naqar, waaye ngir ngeen xam xóotaayu mbëggeel gi ma am ci yéen.

Pool baal na ki tooñoon

⁵Su kenn tegee moroomam naqar, du man la ko teg, waaye man nanu ne yéen ñépp la ko teg —matul may réyal mbir mi. ⁶Àtte bi ko mbooloo mi teg, doy na. ⁷Léegi nag baal-leen ko te dëfal xolam, ngir bañ mu sóobu ci naqar wu ëpp. ⁸Kon maa ngi

leen di ñaan, ngeen feddali seen mbëggeel ci moom. ⁹Nattu leen moo tax ma bind leen it, ngir seet ba xam ndax dingeen dégg ndigal ci lépp. ¹⁰Ku ngeen baal, ma baal ko itam. Man nag, su ma baalee —fekk am lu ma wara baale— yéena tax ma def ko ci kanam *Kirist, ¹¹ngir *Seytaane baña am bunt bu mu jaar ba nax nu, ndaxte réerewunu mbir ay pexeem.

Ndawi Yàlla ci xamle kóllère gu bees, gi Yàlla fas ak nit

¹²Ba ma àggee Torowas nag, ngir yégle fa xibaaru jàmm bi ci *Kirist, Boroom bi ubbil na ma ci bunt. ¹³Waaye sama xel dalul benn yoon, ndax li ma fa fekkul sama mbokk, Tit. Noonu nag ma tàggu léen, daldi dem diiwaanu Maseduwan.

¹⁴Waaye cant ñeel na Yàlla ! Ci sunu booloo ak Kirist, daf nuy yóbbaaale saa su nekk ci gawari ndamam, tey jaar ci nun ngir turu Kirist jolli fu nekk, ni xetu latkoloñ di tasaaroo. ¹⁵Ndaxte ci Yàlla, xetu Kirist gu neex lanu, di gilli jëm ci ñiy mucc ak ñiy sànkú ; ¹⁶ci ñu mujj ñii, xet gu sedd lanu, guy jème ci dee ; ci ñu jëkk ñi, xetu dund lanu, guy jème ci dund. Ku mana àttan yen boobu ! ¹⁷Nun nag melunu ni ñu bare, ñiy baana-baana ci kàddug Yàlla, waaye ci sunu booloo ak Kirist, nu ngi waare ak xol bu laab fa kanam Yàlla, ni yonenti Yàlla.

3 ¹Mbaa du danoo tàmbalee tégguwaat nag ? Mbaa du danoo soxla ni ñenn ñi ay dénkaane yu ñu nuy gërème, te ñuy bataaxal yu jóge ci yéen walla yu jëm ci yéen ? ²Déedéet, yéenay sunu bataaxal ; ci sunu xol lañu ko bind, di bataaxal bu nit ñépp mana xam te jàng ko ; ³ndaxte leer na ne bataaxal bu jóge ci Kirist ngeen, bu mu jaarale ci nun. Bindeesu ko daa, waaye ci Xelum Yàlla miy dund lees ko binde ; du ci àlluway doj lañu ko rédd, waaye ci xolu doom Aadama.

⁴Googu kóolote lanu am fa kanam Yàlla ndax Kirist. ⁵Du caageen nag ne àttan nanu dara ci sunu man-man, ba nu yaakaar dara ci sunu bopp, waaye sunu kàttan ci Yàlla lay jóge. ⁶Moo nu jox kàttan, nu nekk ndaw yuy xamle kóllère gu bees gi. Kóllère googu ajuwul ci ay sàrti diine, waaye mi ngi aju ci jëfu Xelum Yàlla. Ndaxte sàrti kese day jème ci dee, waaye Xelum Yàlla dafay joxe dund.

Ndamu kóllère gu bees gi

⁷Ba ñu bindee arafi sàrt yi ciy àlluway doj, leeraayu ndamu Yàlla nekk fa. Xar kanamu *Musaa di leer, ba *bànni Israyil

duñu ko mana xool, fekk leer ga di wéy. Ndegam sàrti yoon yooyuy jème ci dee, ñoo ànd ak ndam, ⁸rawatina nag ne jëfu Xelum Yàlla dina gëna ànd ak ndam. ⁹Su fekkee ne tëralin, wiy teg nit tooñ, àndoon na ak ndam, rawatina ci tëralin wiy àtte nit jub. ¹⁰Ndaxte ndam li amoon keroog suux na ci ndam li ko raw léegi. ¹¹Te it ndegam li wéy dafa amoon ndam, astamaak li fi sax.

¹²Kon nag gannaaw wékku nanu ci yaakaar ju mel noonu, danuy waare ak kóolote gu mag. ¹³Dunu def ni Musaa, mi daan muur xar kanamam, ngir bànni Israyil baña gis jeexug leer googu saxul. ¹⁴Waaye seen xel dafa daldi gumba. Ba tey jii sax, bu ñuy jàng téereb kóllère gu jèkk gi, muuraay googu dafay des ; deñul, ndaxte ci *Kirist rekk la mana deñe. ¹⁵Waaw, ba tey jii, su ñuy jàng yoonu Musaa, seen xol dafay muuru. ¹⁶Waaye saa su kenn walbatikoo ci Boroom bi, muuraay gi daldi muriku. ¹⁷Fekk nag Boroom, bi ñuy wax foofu, moo di Xelum Yàlla, te fu Xelu Boroom bi nekk, foofa yaatu gu mat am na fa. ¹⁸Nun ñépp nag, danuy leroxat ndamu Boroom bi ak xar kanam bu muuruwul, bay soppiku ci melokaanam, ànd ak ndam luy yokku te sax ci dooley Boroom biy Xelum Yàlla.

Xibaaru Kirist leeral na sunu xol yi lëndëmoon

4 ¹Kon nag ndegam Yàlla ci yërmandeem sas na nu liggéey boobu, dunu bayliku. ²Lànk nanoo ànd ci mbir, yi ñuy nèbb te ñu gâccelu. Sunuy tànk du yu njublanj te dunu dëngal kàddug Yàlla. Waaye nu ngi biral dëgg, di sàkku kóoloteg ñépp fa kanam Yàlla. ³Su fekkee ne sax, xibaaru jàmm bi dafa muuru ci ñenn ñi, dafa fekk ñoom ñu aw yoon wu jëm ci sànkute. ⁴Ñoom la yállay jamono ji gëlëmal seen xel, ngir ñu baña gis leeru xibaaru jàmm, biy wone ndamu *Kirist, mi di melokaanu Yàlla. ⁵Ndaxte Yeesu Kirist Boroom bi lanuy waare, waaye waarewunu lu jëm ci sunu bopp. Nun seeni jaam lanu ndax Yeesu. ⁶Ndaxte Yàlla mi ne : « Na leer leer ci biir lëndëm, » moo leer ci sunu xol, ngir leeral nu ak xam-xamu ndamu Yàlla, liy feeñ ci xar kanamu Kirist.

Xibaaru Kirist dafa mel ni alal ju ñu yeb ciy njaq

⁷Leer googu ci sunu xol mi ngi mel ni alal, waaye ñu ngi ko def ci nun ñi néew doole niy njaq kese, ngir kàttan gu ëpp xel gi, bawoo ci Yàlla te du ci nun. ⁸Dañu nuy sonal fu nekk, waaye kenn tancu nu. Dañu nuy dugal ci ruq yi, waaye dinanu ci génn.

⁹Dañu nuy fitnaal, waaye Yàlla du nu wacc mukk. Tër nañu nu, waaye kenn doggaliwu nu. ¹⁰Fu nu tollu noo ngi gàddu ci sunu yaram dee gi Yeesu dee woon, ngir dundu Yeesu moom it feñ ci sunu yaram. ¹¹Bés bu nekk, nun ñiy dund, ñu ngi nuy jébbal dee ndax *Kirist, ngir dundu Kirist moom itam feñ ci sunu yaram wiy dee. ¹²Noonu dee mu ngi jëf ci nun, dund di jëf ci yéen.

¹³Mbind mi nee na : « Damaa gëm, moo tax ma wax. » Nun it nag, ndegam am nanu menn xelu ngëm moomu, danoo gëm, ba tax nuy wax. ¹⁴Ndaxte xam nanu ne Yàlla, mi dekkal Boroom bi Yeesu, dina nu dekkal nun itam ak Yeesu, te dina nu yóbbu ak yéen, taxawal nun ñépp ci jataayam. ¹⁵Ndaxte lépp li nuy daj, seen njariñ a tax, ngir yiwu Yàlla, wiy yokku ci nit ñu gëna takku, yokkaale ngërëm lu jëm ci Yàlla, ngir jollil ndamam.

¹⁶Loolu moo tax sunu yaakaar du tas. Bu fekke sax sunu yaram day yàqu jëm cig mag, sunu ruu moom, bés ak bés muy gëna yeesaat. ¹⁷Ndaxte sunu coono bu woyof bi dul yàgg, dafa nuy jural ndam lu bare, ba suul coono bi, tey sax abadan. ¹⁸Kon diirunu li ñuy gis waaye li ñu dul gis. Ndaxte li ñuy gis day wéy, waaye li ñu dul gis day sax ba fàww.

Sunu màkkaan ci wetu Boroom bi

5 ¹Yaram wi nu soloo ci kaw suuf dafa mel ni ab xayma. Su daanoo, xam nanu ne Yàlla jagleel na nu am taax ci asamaan, mu loxol nit defarul, di taax muy sax ba fàww. ²Fi mu ne nu ngi wonk, di yàkkamtee féete ak sunu dëkkukaayu asamaan, sol ko ni koddaay, xam ne ³bu nu ko solee, dunu def yaramu neen. ⁴Nun ñi nekk ci xayma bii, nu ngi wonk ndax coono. Du caageen ne danoo bégga summi sunu yaramu àddina, waaye danoo bégga sol sunu yaramu asamaan, ngir liy dee sóobu ci biir dund. ⁵Ki nu waajal ngir loolu moo di Yàlla, moom mi nu jox Xelam, di dawal ci cér bi mu nu dencal.

⁶Noonu kon nu ngi fees ak kóolote fu nu tollu ; te xam nanu ne fi ak nu ngi dëkk ci yaram wii, àggagunu sunu màkkaan ci wetu Boroom bi— ⁷ndaxte doxewunu ab gis, waaye ngëm lanuy doxe. ⁸Kon fees nanu ak kóolote, te yéenee jóge ci dëkkukaayu yaram wii, dem dëkk ci wetu Boroom bi. ⁹Kon nag des fi walla jóge fi, li nuy faaydaal moo di neex Boroom bi. ¹⁰Ndaxte nun ñépp fàww nu teew ci kanam *Kirist, mu àtte nu, ngir ku nekk jot peyu li mu def ci yaramam, muy lu baax walla lu bon.

Nanguleena juboo ak Yàlla

¹¹Gannaaw xam nanu ragal Yàlla nag, nu ngi fexee gëmloo nit ñi, waaye li nu nekk leer na Yàlla, te yaakaar naa ne leer na leen it, ba ne fàññ. ¹²Jéemunoo waxati lu ngeen nuy nawe, waaye danu leena bëgga may yoonu tiitaru ci nun, ba am lu ngeen tontoo ñoonuy tiitaroo col gu àndul ak xol. ¹³Su fekkee danoo tàggalikoo ak sunu sago, ngir Yàlla la. Su nu àndee ak sunu sago, ngir yéen la. ¹⁴Ndaxte mbëggeelu *Kirist moo nuy jiite, ndax wóor na nu ne ndegam kenn rekk a dee ngir ñépp, kon ñépp a dee. ¹⁵Te dee na ngir ñépp, ngir ñiy dund dootuñu dund ngir seen bopp, waaye ngir ki dee ci seen wàll te dekki.

¹⁶Kon nag gannaaw-si-tey xoolatunu kenn ci gis-gisu àddina. Su fekkee mas nanoo xool Kirist ci gis-gisu àddina, léegi xooleetunu ko noonu. ¹⁷Kon bu nit bokkee ci Kirist, mbindeef mu bees la. Li jëkk wéy na, lu bees a fi teew. ¹⁸Te loolu lépp a ngi sosoo ci Yàlla, mi nu jubale ak boppam jaare ko ci Yeesu Kirist, te sas nu nuy waare juboo googu : ¹⁹maanaam, Yàlla jaar na ci Kirist, di jubale waa àddina ak boppam te sëfu léen seeni tooñ. Kàddug juboo googu, Yàlla dénk na nu ko. ²⁰Ay ndaw lanu, yu Kirist yónni, te Yàllaa ngi woo nit ñi jaare ko ci nun. Kon nag ci turu Kirist, nu ngi leen koy ñaan : nanguleena juboo ak Yàlla. ²¹Kirist mi masula def bàkkaar, Yàlla def na ko bàkkaar ci sunu wàll, ngir ci sunu bokk ci moom, nu mana doon njubteg Yàlla.

6 ¹Nun nag ñiy liggéeyandoo ak Yàlla, nu ngi leen di ñaan : jariñooleen yiw, wi ngeen jote ci Yàlla, ngir mu baña neen ci yéen. ²Ndaxte Yàlla nee na :

« Ca jamono ja mu jekke, nangu naa sa ñaan ;
ci bésu mucc gi laa la wallu. »

Tey jii la jamono ju jekk ji ; tey la bésub mucc gi.

Tiis yi nu daj ci liggéeyal Yàlla

³Bëggunoo lëmbaaje xelu kenn ci dara, ngir kenn baña sikk sunu liggéey. ⁴Li nu bëgg moo di rafetal sunu tur ni jawriñi Yàlla ci fànn gu nekk ; danuy muñ coono yi, tiis yi, njàqare yi ; ⁵ñu nuy dóor, di nu tēj ci kaso, dëkk yi di yëngu ndax sunu mbir ; nuy liggéey ba sonn, di fanaane xool, di woor. ⁶Nu ngi rafetal sunu yen ci dund gu sell, ci xam-xam, muñ ak laabiir, ci *Xel mu Sell mi ak ci mbëggeel gu raxul njublañ, ⁷ci kàddug dëgg ak ci kàttanu Yàlla, nu ngi yor gannaayi njubte ci loxol

ndijoor ak lu càmmoñ. ⁸Ñu bàkk nu, jéppi nu, sant nu, xas nu. Ñu di nu jiiñ réeral, moona niti dëgg lanu. ⁹Ñuy xeeb sunu tur, moona tur yi siiw nañu. Nu mel ni ñu loof, moona nu ngi dund. Ñu yar nu, teewul nu récc ci dee. ¹⁰Danuy dékku tiis, waaye di bég fu nu tollu. Nu tumurànke, waaye di woomal ñu bare ; amunu dara, fekk noo moom lépp.

¹¹Yéen bokki Korent, wax nanu leen sunu biir ak sunu biti, di leen ubbil sunu xol. ¹²Ubbiku nanu ci yéen, waaye yéen ubbikuwuleen ci nun. ¹³Maa ngi wax ak yéen ni samay doom ; feyleen nu bor bi, yéen itam ; ubbileen seen xol !

Bàyyileen bokkaale

¹⁴Buleen likkoo ak ñi gëmul. Gan àndandoo moo mana am diggante njubte ak ndëngte ? Gan boooloo moo mana am diggante leer ak lëndëm ? ¹⁵Gan déggoo moo mana am diggante *Kirist ak *Beliyar ? Gan jaxasoo moo mana am diggante ki gëm ak ki gëmul ? ¹⁶Nan la kër Yàlla mana mànkoo ak xërëm yi ? Ndaxte nun nooy kër Yàlla Aji Dund ji, ni ko Yàlla waxe :

« Dinaa dëkk ci seen biir,
tey dox ànd ak ñoom,
ma nekk seen Yàlla,
ñuy samay gaay. »

¹⁷Kon nag Boroom bi nee na :
« Génneen biir ñooñu te beru.
Buleen laal dara lu am sobe,
kon dinaa leen teeru.

¹⁸Dinaa nekk baay ci yéen,
ngeen di doom ci man, muy góor, di jigéen.
Moom la Aji Man ji wax. »

7 ¹Ndegam nag jot nanu ci dige yu mel nii, samay soppe, nanu sellal sunu bopp ci bépp sobeb yaram walla bu xel, dund dund gu sell, ba mat ci ragal Yàlla.

Mbégu Pool ci ñëwug Tit

²Yaatal-leen nu ci seen xol. Tooñunu kenn ; lorunu kenn ; naxunu kenn, jël alalam. ³Teg leen tooñ taxul may wax lii, ndaxte wax naa ba noppi ne yéena ngi ci sunu xol ci dund ak ci dee. ⁴Kóolute gi ma am ci yéen réy na. Tiitar bi may jële ci yéen réy na. Sama xol sedd na guyy. Damaa fees ak mbég ci bépp coono bu nuy daj !

⁵Ba nu àggee diiwaanu Maseduwan, noppaluwunu, waaye coono bu ne daj nanu ko : xeex ci biti, njàqare ci biir. ⁶Waaye Yàlla miy dëfal xolu ñiy yoggoorlu ndax tiis, dëfal na sunu xol ci ñëwug Tit, ⁷te du ci ñëwam rekk sax waaye ci li ngeen dëfal xolam. Yégal na nu seen nammeel ci nun, seen réccu ak seen farlu jëm ci man, ba sama mbég gën cee yokku.

⁸Su fekke ne sax, bataaxal bi ma leen bind dafa leen naqare, réccootuma ko. Ci lu jëkk réccu naa ko, ndaxte gis naa ne bataaxal boobu teg na leen tiis, doonte sax ci diir bu néew. ⁹Waaye sama xol sedd na léegi, du ndax seen tiis, waaye ci li mu tax ngeen réccu. Tiis wu jóge ci Yàlla ngeen tegoo, te àndul ak benn loraange bu bawoo ci nun. ¹⁰Ndaxte tiis wu jóge ci Yàlla dina jur réccu guy jëme ci mucc, te réccu googu laajul gëstu. Waaye tiisu àddina day jëme ci dee. ¹¹Seen tiis wi jóge ci Yàlla, gisleen nag li mu jur : ndaw njaxlaf ak lay ak mer ak ragal ak nammeel ak farlu, ak bégga yar ki tooñ! Ci seen jëf yépp wone ngeen ne set ngeen wecc ci mbir moomu. ¹²Kon nag su ma leen bindee, ki tooñ taxul, ki ñu tooñ it taxul, waaye dama leena bind, ngir ngeen mana gis ci kanam Yàlla cawarte, gi ngeen am ci nun. ¹³Te loolu seral na sunu xol.

Sunu xel dal na, rawati ci li nu ànd ak Tit ci mbégam, ci li ngeen seral xolam, yéen ñépp. ¹⁴Su fekke ne tiitaru woon naa ci seen mbir ci kanam Tit, rusuma ci. Dëgg rekk lanu leen masa wax ; noonu it la Tit gise ne li nu leen doon seede lépp, dëgg la. ¹⁵Te mbéggeelam ci yéen gën na yokku, buy fàttaliku ni ngeen ko déggale yéen ñépp, ci li ngeen ko teeru, ànd ak ragal ak weg. ¹⁶Bég naa, ndaxte xam naa ne man naa leena wóolu ci lu nekk !

Mayeleen ak xol yu yéwén

8 ¹Gannaaw loolu bokk yi, danu leena bégga xamal li yiwu Yàlla jur ci biir mboolooy ñi gëm te nekk ci diiwaanu Maseduwan. ²Nattu yi ñu jaar ëmb nañu coono yu réy ; waaye seen mbég mu tar ak seen ñàkk gu metti ñoo jur ci ñoom yéwén gu jéggi dayo. ³Seede naa ne ñoom ci seen bopp joxe nañu ba fa seen man-man yem, ba weesu ko sax. ⁴Sarxu nañu nu lool, ngir bokk ci ñiy yónnee ndimbal gaayi Yàlla yi. ⁵Te yemuñu sax ci li nu séentu woon ci ñoom, waaye dañoo jébbal seen bopp Boroom bi jëkk, gannaaw loolu ñu jébbal nu seen bopp ci coobarey Yàlla. ⁶Looloo tax nag nu sant Tit, mu ñëw àggale ci yéen, ni mu tàmbalee woon, seen jëfu ndimbal. ⁷Gannaaw nag

wone ngeen cawarte gu tollu noonu, ci ngëm, ci wax, ci xam-xam, ci farlu gu mat, ak ci seen mbëggeel ci nun, sawareleen noonu it ci jëfu ndimbal lii.

⁸Du ndigal lu ma leen di jox, waaye dama leen di yégal cawarteg ñi ci des, ngir natt fu seen mbëggeel tollu. ⁹Ndaxte yiwu sunu Boroom Yeesu *Kirist umpu leen, ni mu futtee am-amam, ba ñàkk ngir yéen, ndax ngeen woomle cig ñàkkam.

¹⁰Kon lii laa xalaat ci lu baax ci yéen : yéen ñi nga xam ne tàmbaliwuleena jëf rekk, waaye yéena jëkka am yéene jii daaw, ¹¹yeggaleleen ko léegi. Noonu li ngeen mottali ci seen man-man tolloo ak yéene, ji ngeen amoon ci seen mébét. ¹²Ndaxte joxe, bu àndee ak yéene, Yàlla dina ko nangu, di seet li nu am te baña seet li nu amul.

¹³Bëgguma leena teg soxla, ngir woyofal ñi ci des, waaye na ñépp tolloole. ¹⁴Tey jii nag man ngeen sàkk ci li ngeen barele, faj soxlay ñeneen, ngir èllëg it bareleg ñooña faj seen soxla. Noonu ñépp tolloole. ¹⁵Moom la Mbind mi tëral ne : « Ki dajale lu bare ëpplewul dara, te ki dajale tuuti ñàkkul. »

Li tax ñu yónni Tit ak i àndandoom

¹⁶Cant ñeel na Yàlla, moom mi def ci xolu Tit cawarte gu mel ni sunu gos ci yéen ! ¹⁷Bi nu ko laajee, mu ñëw ci yéen, nangu na, te rax-ca-dolli cawartem tollu na, ba nu mana wax ne ci coobarey boppam la jóge, jëm ci yéen. ¹⁸Yónniwaale nanu ak moom mbokk, mi am tur wu rafet ci mboolooy ñi gëm ñépp ndax li muy waare xibaaru *Kirist. ¹⁹Te sax mbooloo yi ñoo ko tànn, ngir mu ànd ak nun, bu nuy yóbbu ndimbal li ngir ndamu Boroom bi, te mu firndeel sunu yéene ju rafet. ²⁰Def nanu noonu nag, ndax kenn bañ noo ñàññ ci ni nuy topptoo ndimbal lu yaatu loolu. ²¹Danuy fexee def li jub, du ci kanam Yàlla rekk, waaye it ci kanam nit ñi.

²²Yónniwaale nanu it sunu mbokk, mi nu seetlu cawartem ay yooni yoon ci fànn yu bare, te mu gën koo fésal bii yoon ndax kóolote gu réy, gi mu am ci yéen. ²³Noonu kon ci lu jëm ci Tit, sama nawle la ci liggéey, bi ci seen biir. Ci lu jëm ci sunu bokk, yi ànd ak moom nag, ndawi mbooloom ñi gëm lañu, ñuy wone ndamu Kirist. ²⁴Na seen teeru firndeel nag seen mbëggeel ci kanam mboolooy ñi gëm, te dëggal léen ne noo yey wóolu leen.

9 ¹Ci mbirum ndimbal loolu jëm ci gaayi Yàlla yi, matul ma leen di bindaat, ²ndaxte xam naa seen yéene ju rafet,

te maa ngi ciy damu ci kanam waa Maseduwan, naan léen : « Daaw fekk na waa Akayi^a jekk. » Te seen cawarte xamb na ñu bare ci ñoom. ³Maa ngi yónni nag bokk yooyu, ngir damu gi nu doon damu ci yéen ci mbir mii baña neen, te ngeen jekk, ni ma ko waxe woon. ⁴Danoo bañ rekk waa Maseduwan, ñiy ànd ak man, fekk jekkaguleen ; te kon kóolute googu nu am ci yéen dina nekk sunu gâce, waxaalewuma nag seen bos. ⁵Moo tax ma xalaat ne li gën mooy yónni bokk yooyu, ñu jiitu ma ci yéen, topptoo mbiri ndimbal lu yaatu loolu ngeen dige woon. Loolu di may gu tàlli, te baña nekk yëfi nay.

Ku ji lu bare, góob lu bare

⁶Li am mooy : ku ji tuuti, góob tuuti ; ku ji lu bare, góob lu bare. ⁷Kon na ku nekk joxe, ni mu ko nase ci xolam, te bañ cee am réccu walla sañul-bañ, ndaxte kiy joxe ak mbég moo neex Boroom bi. ⁸Yàlla man na leena woomal ci bépp yiwam ba ci fépp ak ci lépp, ngeen faj seen soxla yépp te sakkanle it ngir bépp jëf bu baax. ⁹Moom la Mbind mi wax ne :

« Tabe na, ba may baadoolo yi ;
njubteem day sax ba fàww. »

¹⁰Yàlla miy jox beykat bi jiwu ak nit ab dund, dina leen jox jiwu wu ne gāññ, te sakkanal li seen njub meññ. ¹¹Noonu dingeen woomle ci lépp, ba yéwén ci bépp anam, ba tax ñu bare gërëm Yàlla ndax li ngeen maye jaarale ko ci nun.

¹²Ndaxte njaamu, gi ngeen di jaamu, yemul rekk ci faj soxlay gaayi Yàlla yi, waaye dina tax it ngërëmu ñu bare baawaan, jëm ci Yàlla. ¹³Ci li ngeen firndeel seen mbéggeel ci joxe ndimbal lii, dinañu màggal Yàlla, ndaxte wone ngeen ni ngeen déggale xibaaru jàmm bu *Kirist bi, ak ni ngeen yéwéne ci seen ndimbal jëme ci ñoom ak ñépp. ¹⁴Rax-ca-dolli dinañu sant Yàlla ak xol bu fees ak cofeel ci yéen ndax yiw wu mag, wi Yàlla def ci yéen. ¹⁵Jërëjéfati yaw Yàlla ndax sa may googu weesu dayo !

Pool ñaan na, ñu nangu sañ-sañam

10 ¹⁻²Ci lu jëm ci samay mbir nag, maa ngi leen di ñaan— man Pool, mi ñu ne, ci seen biir « ragal » laa, bu ma leen soree, « ñeme »— maa ngi leen di ñaan ndax woyof ak lewetaayu *Kirist, ngir bu ma ñëwee, ma baña ànd ak ñeme gi

^a9.2 waa Akayi : Korent mooy péeyu diiwaanu Akayi.

may dencal ñenn ñiy xalaat ne gis-gisu nit lanu topp. ³Dëgg la ne nit rekk lanu, waaye dunu xeexe ni nit. ⁴Ndaxte gannaay, yi nuy xaree, jógewuñu ci nit, waaye ca Yàlla lañu jóge, te ànd ak kàttan, ngir daaneel ay tata. Danuy daaneel xalaat yi dul dëgg ⁵ak bépp tiitar buy jànkoonteeek xam-xamu Yàlla, te danuy not bépp xalaat, ba mu déggal Kirist. ⁶Te fas yéene nanoo jubbanti képp ku déggadi, bés bu seen dégg ndigal matee.

⁷Xool-leen mbir mi ne fàññ. Bu amee ku mu wóor ne ci Kirist la bokk, na jàpp it ne su bokkee ci Kirist, nun itam ci Kirist lanu bokk. ⁸Awma lu may rus, su may damu lu épp ci sañ-sañ bi nu Boroom bi jox, di sañ-sañu yokk seen ngëm, te du ngir seen kasara. ⁹Ba tey bëgguma ngeen xalaat ne maa ngi leen di xëbal ci samay bataaxal. ¹⁰Ndaxte am na ku naan : « Ay bataaxalam dañoo ñagas te am doole, waaye bu teewee dafay ñàkk fulla, di wax waxi picc. » ¹¹Kiy wax loolu na xam lii : ni sunuy kàddu mel ci sunuy bataaxal, bu nu fa nekkul, noonu it lanuy mel ci sunuy jëf, bu nu teewee.

¹²Nemewunoo féetale walla méngale sunu bopp ak ñooñu naw seen bopp. Ci li ñuy sàkk ab natt ngir natt ak méngale seen bopp ak seen bopp, ñàkk xel a tax. ¹³Nun nag dunu damu ci lu weesu dayo. Nu ngi damu ci liggéey bi nu Yàlla sas, ba may nu, nu agsi ci yéen. ¹⁴Bu sunu sas agsiwul woon ba ci yéen, kon man nanoo ne génn nanu sas wi nu Yàlla sas. Waaye agsi na ba ci yéen, te indil nanu leen xibaaru jàmm bi jëm ci Kirist. ¹⁵Kon nag dunu jéggi dig yi Yàlla rëdd, bay damu ci liggéeyu ñeneen. Waaye am nanu yaakaar ne su seen ngëm yokkoo, dinanu gëna màgg ci seen biir, des ba tey ci dig yi nu Yàlla rëddal. ¹⁶Noonu dinanu mana yégle xibaaru jàmm bi ci bérab, yi leen féete gannaaw, te baña damu ci li ñeneen ñi def ci seen sas. ¹⁷Waaye ni ko Mbind mi waxe : « Kuy damu, na damu ci Boroom bi. »

¹⁸Ndaxte ki neex Yàlla, du ki naw boppam, waaye ki Yàlla gërëm.

Pool ak ndawi naaféq yi

11 ¹Céy bu ngeen ma manoona muñal, ma wax leen tuuti waxi dof ! Waaw, muñal-leen ma sax. ²Dama leen di fiire ak fiiraange gu jóge ca Yàlla, ndaxte dama leena bégga jébbal jenn jëkkër kepp, muy *Kirist, ngeen set ni janq. ³Waaye ni jaan ja naxe woon Awa ci pexeem, ragal naa yéen itam ñu lëmbaaje ni seen xel, ba ngeen dëddu xol bu laab, bi ngeen amoon ci seen

diggante ak Kirist. ⁴Ndaxte bu kenn ñëwee, di leen waar ci Yeesu ci lu juuyoo ak li nu leen yégal, walla ngeen jot meneen xel mu wuute ak Xel mi ngeen jot, walla ngeen nangu beneen xibaar bu wuute ak bi ngeen dégg, dingeen ko dékku bu baax. ⁵Moona foog naa ne seen ndaw yooyu ngeen yékkati, ba ñu ëpp ndaw sax, ëppewuñu ma dara. ⁶Bu ma dul jambaari wax it, néewuma xam-xam, te won nanu leen ko ci bépp mbir ak ci bépp fànn.

⁷Walla boog ndax dama leena tooñ ci li ma suufeel sama bopp ngir yékkati leen, ba ma leen di yégal xibaaru jàmm bi te laajuma leen genn pey ? ⁸Xanaa kay damaa tooñ ci li ma dunde alalu yeneen mboolooy ñi gëm, ba futti léen, ngir dimbali leen, yéen. ⁹Te ba ma nekkee ci yéen te soxla dab ma, wéeruwuma ci kenn ci yéen, ndaxte bokk ya jóge Maseduwan ñoo ma indil li ma soxla woon. Ci lépp moytu naa nekk yen ci yéen, te dinaa ko gëna def. ¹⁰Ni mu wóore ne dëggug Kirist nekk na ci man, ni la wóore ne loolii may damoo, kenn du ko teggi ci diiwaanu Akayi gépp. ¹¹Lu tax ? Ndax dama leena bëggul ? Yàlla xam na ne bëgg naa leen ! ¹²Noonu may doxale nag dinaa ci sax, ngir ñiy damu, di wut yoon wu ñu aw ba yemale seen bopp ak nun, duñu ko am. ¹³Ay ndawi naaféq lañu, di ay liggéeykat yu njublanj yuy mbubboo turu ndawi Kirist. ¹⁴Te loolu jaaxalu nu, ndaxte *Seytaane moom ci boppam day mbubboo malaakam leer. ¹⁵Kon nag ay ndawam mbubboo ndawi njub, loolu du nu jaaxal. Dees na léen fey seeni jéf.

Nattuy Pool ci matal yónnentam

¹⁶Maa ngi leen koy waxaat : bu ma kenn jàpp nib dof. Walla boog bu ngeen ma ko jàppee, séddleen ma céru dof, ngir ma damu tuuti, man itam. ¹⁷Loolu may wax nag, waxuma ko ci turu Boroom bi. Bu ma ñemee damoo nii, maa ngi wax ni dof. ¹⁸Ndegam ñu bare dañuy damu ni nit kese, man itam kon dinaa damu. ¹⁹Yéen boroom xel yi, aka ngeena mana muñal ñi dof, ²⁰nde yéena ngi muñ ñi leen di jaamloo, di lekk seen alal, di leen nax, di leen xeeb, di leen talaata ! ²¹Sunu néew doole mayu nu, nu dem ba jéfe noonu ; rus naa ci lool de !

Ma wax waxi dof ; moona lépp lu waay ñemee damoo, ñeme naa ko, man it. ²²Ndax *Ebrë lañu ? Man it Ebrë laa. Ndax *bànni Israyil lañu ? Man itam ci laa. Ndax sèti *Ibraayma lañu ? Man itam moom laa. ²³Ndax surgay *Kirist lañu ? —maa ngi

wax waxi ku tàggo ak sagoom nag— maa léen ko gëna doon. Bu dee ci liggéey, maa léen ci man. Bu dee ci li ñu nu tëj ci kaso, maa léen ko gëna miin. Bu dee ci li ñu nu dóor ay yar, maa léen ëpple. Leru naa dee ba tàyyi. ²⁴Juróomi yoon Yawut yi dóor nañu ma fanweeri yar ak juróom ñeent. ²⁵Ñetti yoon dóorees na ma ay yet, te mas nañu maa sànni ay xeer, bëgg maa rey. Ñetti yoon dugg naa gaal, mu suux. Mas naa yendu ci ndox, fanaan ci. ²⁶Ci sama tukki yu bare yi daan naa faral di daje ak musiba ci dex yi, ak musiba ci sàcc yi, musiba mu jóge ci sama xeet walla ci ñi dul Yawut, musiba ci biir dëkk yi, ci màndiŋ yi, ci géej gi, ci biir bokki taalibe yu naaféq yi. ²⁷Sonn naa, di ñaq, di fanaane xool, di xiif ak a mar tey fande, di dékku liw te rafle, ²⁸waxaalewuma li ci des nag : bés bu nekk maa ngi xalaat mboolooy ñi gëm. ²⁹Ana ku ci néew doole, te wàlluma ko ? Ana ku ci bàkkaar, te awma naqar wu tiis ?

³⁰Su ma damu waree kon, ci sama néew doole laay damoo. ³¹Yàlla Baayu sunu Boroom Yeesu, moom mi màgg ba fàww, xam na ne du ay fen ci man. ³²Ba ma nekkee dëkku Damaas, boroom dëkk ba, di jawriñu buur ba Aretas, dafa santaane woon ñuy wottu dëkk ba, ngir man maa jàpp. ³³Waaye dugalees na ma ci damba, jaarale ma ci palanteeru miiri dëkk ba, yoor ma ci suuf. Noonu ma rëcc ko.

Peeñub Pool ak nattu bi ko dal

12 ¹Damu amul njariñ, ba tey war na ma. Kon ma jàll ci nettali gis-gisi Boroom bi ak i peeñu. ²Xam naa taalibeb *Kirist boo xam ne yékkati nañu ko ba ca asamaan, si gëna kawé, booba ak léegi mat na fukki at ak ñeent. Xawma ndax ànd na ak jëmmam walla déet. Yàlla rekk a xam. ³⁻⁴Xam naa ne, nit kooku yékkati nañu ko ba fa Yàlla nekk. Bu dee ci jëmmam mbaa ci xelam, xawma ; Yàllaa xam. Mu dégg fa baat yu ñu manula nettali te yu ñu mayul doom Aadama, mu ŋaaj ko. ⁵Dinaa damu ci nit ku mel noonu. Waaye duma damu ci sama bopp, lu dul liy wone sama néew doole. ⁶Su ma bëggoona damu, du doon yëfi dof, ndaxte dëgg laay wax. Waaye damay moytoo damu, ngir kenn baña foog ci man lu weesu li mu gis, may def, te muy dégg, ma di ko wax.

⁷Te it ngir ma baña yég sama bopp ndax peeñu yooyu wees xel, mayees na mbir dal ma ci sama yaram, di ma mitital ni dég, muy malaakam *Seytaane mu may sonal, ngir ma baña yég

sama bopp. ⁸Ñaan naa Boroom bi ñetti yoon ci mbir moomu, ngir mu teqale ma ak moom. ⁹Mu ne ma : « Sama yiw doy na la ; sama kàttan a ngi mate cig néew doole. » Kon nag dëgg-dëgg, gën na maa bég ci damu ndax sama néew doole, ngir kàttanu Kirist dëkk ci man. ¹⁰Looloo tax may bég ci néew doole, yi may wéye ngir turu Kirist, ciy tiis, ciy njàqare, mbaa ñu saaga ma, mbaa ñu fitnaal ma. Ndaxte bu ma néewee doole, booba laay am kàttan.

Pool bëgg na léen

¹¹Ci dëgg-dëgg wax naa waxi dof te yéena ma ci dugal, fekk yéen ci seen bopp sax yéena ma waroona sargal, ndaxte su ma dul dara sax, seen ndaw yooyu ngeen naw ëpplewuñu ma dara. ¹²Kéemaan yi, jaloore yi ak jëf yu màgg, yiy firndeel ndawul *Kirist, feeñ nañu ci seen biir, ma ànd ci ak muñ gu mat. ¹³Lan laa defal yeneen mboolooy ñi gëm te defaluma leen ko, xanaa rekk li ma wéeru ci ñoom te wéeruwuma ci yéen ? Baal-leen ma googu tooñ!

¹⁴Maa ngi leen di waaja ganesi ñetteel bi yoon, te duma wéeru ci yéen. Wutsiwuma seen alal, yéen laa soxla. Ndaxte du gone moo wara yor waajuram, waaye waajur moo wara yor gone yi. ¹⁵Man nag nangu naa joxe li ma am lépp ak xol bu sedd, ba joxe sama bopp sax, ngir dimbali leen. Gannaaw bëgg naa leen nii, xanaa kay seen mbëggeel ci man warula wàññiku ? ¹⁶Kon noonu la, nekkuma woon yen ci yéen. Waaye man na am ñu naan, dama leena nax, ba réeral leen ci sama njublañ.

¹⁷Ndax damaa lekk seen alal, jaare ko ci kenn ci ñi ma yónni woon ? ¹⁸Sant naa Tit, mu ñëw ci yéen, te yebal naa sunu mbokk moomu ak moom. Ndax Tit dafa lekk seen alal ? Man ak moom, ndax bokkunu woon xel mu nu yékkati ak tànk yu nuy dox ?

¹⁹Xanaa diirub li ngeen di jàng lii, defe ngeen ne nu ngi wut aw lay ci seen kanam. Samay xarit, nu ngi leen di wax ci kanam Yàlla ak ci turu Kirist ; te lépp ngir seen njariñ la. ²⁰Ragal naa, bu ma ñëwee ci yéen, fekk leen nu ma neexul, te yéen it ngeen fekk ma nu leen neexul. Ragal naa fekk ay xuloo ci seen biir, ak ñeetaane, xadar ak diiroo mbagg, xas ak jëw, réy-réylu ak yëngu-yëngu. ²¹Ragal naa, bu ma leen ganesiwaatee, Yàlla sama Boroom suufeel ma ci seen biir, ma naqarlu ci ñu bare ñu bàkkaaroon te dëdduwuñu seen yàqute, seen njaaloo ak seen ñaawteef, gi ñu doon def.

Artu yu mujj yi

13 ¹Bii mooy ñetteel bi yoon, ma di leen ganesi. « Bépp àtte dina aju ci seedes ñaar walla ñetti nit. » ²Li ma waxoon ci sama ñaareelu ngan, ci ñi bàkkaaroon bu yàgg ak ñi ci des, maa ngi koy waxaat léegi, bala maa dikkaat : su ma délsee, duma yërëm kenn. ³Bu fekke ne dangeena bëgg firnde juy wone ne *Kirist mooy wax jaarale ko ci man, dingeen ko am. Digganteem ak yéen du ànd ak néew doole, waaye dafay feeñal kàttan ci seen biir. ⁴Néewoon na doole, ba ñu koy daaj ca bant ngir rey ko, waaye mi ngi dund ci kàttanu Yàlla. Nun itam néew nanu doole ci sunu bokk ci moom, waaye dinanu dund ak moom ci kàttanu Yàlla, bu nuy jëfante ak yéen.

⁵Xool-leen seen bopp bu baax, ba xam ndax ngëm a ngi ci yéen. Seetluleen seen bopp. Xanaa xamuleen ne Yeesoo ngi ci yéen ? Walla boog ngeen gis ne ay naaféq ngeen. ⁶Waaye yaakaar naa ne dingeen gis ne man nanoo wone nun, firndeg ngëm. ⁷Nu ngi ñaan Yàlla, ngeen baña def dara lu bon. Waxuma ne danoo bëgga wone noonu sunu firndeg ngëm, waaye sunu yéene mooy ngeen jëf lu baax, boo yaboo sax ñu jiiñ nu ag naaféq. ⁸Ndaxte manalunu dara dëggu Yàlla gi ; manunu lu dul taxawal ko. ⁹Bu nu néewee doole, fekk am ngeen doole, bég nanu ci. Te sax nu ngi ñaan, ngeen jublu cig mat. ¹⁰Looloo tax ma leen di binde nii, bala maa ñëw ; bëgguma leena duma ci sañ-sañ bi ma Boroom bi jox. Jox na ma ko, ngir ma yokk seen ngëm, waaye du ngir seen kasara.

Tàggtoo

¹¹Kon nag bokk yi, bégleen, jublu cig mat, di déglu soññante bi ma leen di dénk, am benn xalaat te dëkk ci jàmm ; noonu Yàlla miy mbëggeel te di Yàllay jàmm dina ànd ak yéen.

¹²Saafonteelen ak xol bu laab. Mboolem gaayi Yàlla yépp ñu ngi leen di nuyu.

¹³Yal na yiwu sunu Boroom Yeesu *Kirist, ak mbëggeelu Yàlla ak booloo, gi nu am ak *Xel mu Sell mi, ànd ak yéen ñépp.